

0079.0.0.

3 mei 1968.

---- 117542.

aan het college van kerkvoogden
der Hervormde Gemeente,
p.a.Kerkstraat 1,
A s s e n . -

Betr.: orgel Jozefkerk

Eerwaarde Heren,

Gaarne bevestigen wij het aangename gesprek van 29 april j.l. met Uwe Heeren Rol, Klaver en van Sloten, in tegenwoordigheid van Uw pas-benoemde organist; van de zijde van onze commissie hebben aan het gesprek deelgenomen de ge-committeerde voor orgelzaken, de Heer W.Hülsmann en ondertekenaar dezes.

Ter tafel zijn geweest het rapport, opgesteld door de door U als deskundige gekozen (zie Uw brief van 21 mei 1963) Heer L.Erné en op 6 april 1964 aan U uitgebracht, alsmede een offerte, welke de fa B.Koch -welke het orgel in onderhoud heeft- op 3 november 1967 op Uw verzoek heeft ingediend.

Bedoelde offerte, opgesteld aan de hand van een ingrijpend, het aanzien van het orgel volkomen wijzigend plan, geeft aan een bedrag van f 78.650,-. Het genoemde rapport daarentegen mondt in feite uit op de conclusie, dat het onderwerpelijke orgel een dermate heterogeen -althans wat het binnenwerk betreft- geheel is, dat het besteden van grote bedragen niet verantwoord lijkt. Wij haasten ons er aan toe te voegen -gelijk U ook als mening in meergenoemd rapport kunt terugvinden- dat het front niet onaantrekkelijk is.

Omtrent de geschiedenis van Uw orgel staat nog weinig vast. Uw organist, die ter zake nog naspeuringen zal verrichten, meent, dat het afkomstig is uit een oude kloosterkerk, waarschijnlijk door van Oeckelen is overgebracht en nog enig pijpwerk van de orgelmaker van Dam zou bevatten. Wel is zeker, dat rond het jaar 1953 Koch het een grondige beurt (kosten f 8.000,-?) heeft gegeven - over de kwaliteit ervan zijn de meningen niet verdeeld: het werk is op niet bijzonder vakkundige wijze uitgevoerd. Al moet er direkt achter worden gezegd, dat het orgel in ernstige mate is achteruit gegaan door de gevolgen van de warmelucht-verwarming in de strenge winter van 1963/64.

Dit laatste leidt ons als het ware vanzelf tot een beoordeling van het werk van de orgelmaker Koch. Het vorenstaande, gevoegd bij de ontevredenheidsbetuiging over de jongste stemming, geuit door Uw organist, kan slechts het oordeel versterken, dat genoemde orgelmaker wat de klankgeving betreft nog niet het niveau heeft bereikt, dat hedentendage als algemeen aanvaard kan gelden. Zo er al iets aan Uw orgel moet gebeuren -waarbij U toch ook denkt aan nieuw pijpwerk- dan raden wij U ten sterkste af, dit door Koch te laten doen.

Terugkerende tot het instrument zelve: het "plan-Lensink" is bij de huidige vorm van het kerkplafond niet te realiseren. Wij zien er daarbij nog van af, dat U er onzes inziens in visueel-esthetisch opzicht beslist niet op vooruit zoudt gaan. Voorts is het de vraag, welke ernstige overweging verdient, hoeveel Uw orgel "waard" is, met andere woorden: van welk bedrag kan nog gezegd worden, dat het verantwoord er aan is besteed. U denkt aan een bruikbaar, dat wil zeggen: goed-functionerend instrument, dat niet

-2-

3 mei 1968.

----- 117542.

alleen in de kerkdiensten, doch ook in cultureel opzicht een rol zou kunnen spelen.

Teneinde e.e.a. zo grondig mogelijk met U te kunnen bezien is met U afgesproken, dat U het volgende ter beslissing aan Uw college zoudt voorleggen:

1. Uw adviseur, de Heer Erné, en de gecommitteerde voor orgelzaken van onze commissie, de Heer Hülsmann, zullen het orgel nog eens aan een gezamenlijk onderzoek onderwerpen en U hiervan tijdens een aansluitende bespreking verslag doen. Afhankelijk van de situatie, waarin het instrument zich thans bevindt, kunnen met U de mogelijkheden onder ogen worden gezien welke tot een verbetering zouden kunnen leiden. Met enige nadruk mag wel worden gesteld, dat U zich niet blind hoeft te staren op de huidige omvang van het orgel (27 registers): mits van goede kwaliteit en goed geïntoneerd, kan -bij een eventueel geheel of gedeeltelijk vernieuwingsplan- met 21 registers worden volstaan.
2. Tijdens vorenbedoeld overleg zal met U een orgelmaker worden gekozen. Wij hebben U voorlopig als daarvoor in aanmerking komende, de Heer Mense Ruiters uit Groningen genoemd - wij laten de keuze echter nog geheel open tot ook de Heer Erné U zijn visie kenbaar heeft kunnen maken.
3. Met de dan gekozen orgelmaker zullen de Heren Erné en Hülsmann een plan opstellen, uitgaande van hogergenoemde gedachten: een "bruikbaar orgel" en een verantwoorde investering.

Bovengenoemde gedragslijn is gekozen, omdat U -wij vermelden het ten overvloede- geen kans ziet om de benodigde financiële middelen bijeen te krijgen, welke met de bouw van een nieuw orgel -welke een investering zou vergen van ruwweg 1 ton exclusief kas- zouden zijn gemoed. Wij hopen, dat wij een U bevredigende samenvatting van het voornaamste, dat is besproken, hebben kunnen geven. Wij zeggen U nog gaarne dank voor de open sfeer, waarin de bespreking kon worden gehouden en wij zien met meer dan gewone belangstelling Uw reacties tegemoet. Volgens afspraak houden wij een doorslag van deze brief voor de Heer Erné in portefeuille, totdat van U nader (instemmend) bericht zal zijn ontvangen. Wij verblijven inmiddels

Hoogachtend,
namens de Orgelcommissie
der Ned. Hervormde Kerk:

dW/ok.

(S.C. de Waard-secretaris)

bijlagen: stencil I en II - toelichting werkwijze orgelcommissie.